

Arvo Kukumägi oktoobris 2005.

Harri Rospu foto

VASTAB ARVO KUKUMÄGI

Sa oled sündinud Petserimaal Satserinnas. Mida see kant endast kujutab?

Tegelikult olen sündinud isegi Petseri linnas, Satserinna on minu koduküla. Varem käis seal elu, praegusega võrreldes on nagu öö ja päev. Kolhoosi- ja hiljem sovhoosielu käis. Esimehed vahetusid, kuid ega midagi ei muutunud. Nüüd on see koht täielik maailma lõpp, mitte midagi ei sünni, midagi ei toimu. Elavad ainult vanurid ja mõningad joodikud.

Sinu lapsepõlves oli seal palju noori?

Minu ajal oli seal väga palju noori, kaheksaklassilises koolis oli umbes sada kolmkümmend last, nüüd on vast ainult kümme last.

Kaua te seal kandis elanud olete?

Seal kandis elame, nagu kirikuraamatud ütlevad, ajast aega. Ma olen ikkagi elupõline setu, sisserännanud me ei ole, juured on väga pikkasid põlvi seal olnud. Kümme põlve vähemalt oleme seal elanud, seda ma olen uurinud. Paljud on mööda maailma laiali rännanud, kuid mingi protsent minu verest on ikka sinna jäänud. Onu elab mul seal. Kodu on mul seal olemas, ainult pätid käivad kogu aeg sees.

Minu vanemad on juba rohkem kui kümme aastat surnud. Mul on ka kolm aastat vanem õde Ilme, aga ta elab Paides, on apteegi juhataja, proviisor.

Mis sul lapsepõlvest meenub?

Lasteaias ma ei käinud, kasvasin kodus ja tilpnesin isa sabas. Isa oli mu elu kõige suurem sõber. Ta võttis mind igale poole kaasa, õpetas töid ja tegemisi, meil olid pidevalt hobused ja ma olin hobusemees.

Eredaid mälestusi on terve lapsepõlv täis. Peab saatust ja jumalat tänama, et mulle kingiti nii õnnelik lapsepõlv.

Millega su isa tegeles?

Ta tegeles sovhoosis õige mitmete asjadega, kord oli ehitusbrigadir, siis karjalaudas brigadir. Ta oli kohalik juhtivtöötaja.

Sa oled Värska keskkooli lõpetanud?

Jah, Värska on seitsmeteist kilomeetrit minu kodukülast, kui bussiga sõita. Kui ma jala jooksin hommikuti kooli, siis oli viisteist. Ma panin portfelli bussi peale, ise läksin jooksuga kooli, järvest läbi ja tundi. Ma olin kõva spordipoiss.

Viktor Meentemei foto

„Metskannikesed“, 1980. Režissöör Kaljo Kiisk. Diversandid ja metsavennad sõjajärgses Eestis. Arvo Kukumägi kehastab metsavendade sidemeest Tõnu.

Kuidas sa õppimisega hakkama said?

Õppimine läks mul ludinal, ma ei pidanud mingit vaeva nägema. Ma õppisin koolis kõik ära, pärast tunde mul ei olnud vaja õppida. Raskusi oli matemaatikaga, kui oli geomeetria, mingisugused ruumalad ja pindalad, kui palju maad on sinna või tänna, see oli mul viis, see oli loogiline, sellest sain aru. Aga mingisugused „liimeksid“, nendele ei saanud ma pihta. Eks ma jäin klassis maha ka, talvel olid spordilaagrid. Kui kolm nädalat koolis ei ole, siis ei saa enam otsa peale.

Mis sporti sa tegid?

Ma tegelesin kõigega, mida vähegi andis teha. Suusatamine ja kergejõustik, kesk- ja pikamaajooks ning orienteerumine. Pallimängud, kõike, mida maal sai teha.

Kas sa näiteringis käisid, oli teil selline asi?

Mingisugune nagu oli, uueks aastaks lavastati näidend, seal ma siis ka mängisin. Mäletan, et Jaan Krossi „Mardileiba“ mängisime, mina olin Mart. Sellega käisime Tallinnas esinemas, saime Põlva rajoonis esimese koha, siis saadeti koolide näiteringide festivalile. See oli esimene kord, kui käisin Tallinnas, siin võitsime selle festivali ära. Mulle kingiti veel raamat „Röövitud. Catriona“, mul on nii hästi meeles.

Pärast keskkooli astusid kohe lavakunsti õppima, kust sul see mõte tuli, oli keegi teie kandist varem näitlejaks saanud?

Kurat seda teab. Ega ma sellest asjast midagi ei teadnud, mul olid hoopis muud mõtted, tahtsin geoloogiks saada. Mu naabripoiss õppis Tartus geoloogiat, ta oli minust põlvkonna võrra vanem, ta jutustas igasuguseid põnevaid lugusid. Ja mul oli samuti rännukirg. Vahepeal tahtsin mesinikuks hakata, isa kasvatas kodus mesilasi, vaatasin, et hea rahulik töö. Tallinna tulek oli jällegi saatuse tahe, istusin bussi peale, see oli absoluutne juhus, ma ei teadnud, mis asi see näitlemine on. Näitlejaid tundsin niipalju, kui läbi televiisori olin näinud. Tartus teatris käisime, kohutavalt suure elamuse sain ooperit „Jevgeni Onegin“ vaadates. Istusin rõdu peal ja ma olin kangestunud, see oli esimene suur teatrielamus. Vahest oleks minust saanud väga edukas dirigent või viiuldaja, kuid olud olid sellised, meil ei olnud muusikakooli lähedal, ei kunstikooli ega balletikooli. Tuli tegelda sellega, mis võtta oli, talviti lugesin hästi palju raamatuid, taskulambiga vatiteki all, ema ei lubanud öösiti lugeda, sest hommikul tuli kooli minna. Külaraamatukogust oli kõik läbi loetud, Tartust sai ostetud juurde, raamatud olid tol ajal odavad ja kõigile kättesaadavad.

Aga miks sa ikkagi Panso kooli läksid?

See oli puhtalt jumala tahe. Kuna seal olid eksamid varem kui mujal kõrgkoolides, ja kartsin matemaatikat ning Vene sõjaväkke ei tahtnud samuti minna. Kehaliselt olin õblu, nagu ma praegu olen, ega must maameest ei oleks saanud, kuigi ma oskan kõiki maatöid teha. Mul pilkusi silme ees ikkagi suurlinnade tuled. Ma olin filme näinud, kõik filmid, mida maal kaks korda nädalas näidati, vaatasin ära. Ja muidugi telekast vaatasin. Kui ma olin näinud filmi „Äraetud hobused lastakse ju maha“, siis tahtsin ma juba midagi muud.

See oli täielik juhus, et ma siia tuln ja et mind üldse vastu võeti. Pärast oli Tallinna linn mulle kohutav pettumus, ma ei saanud üldse aru, mis siin toimub. Väsisin kohutavalt ära ja tahtsin minema minna, aga siis tuli leppimine oludega ja nii ma sellesse kooli jäin.

Mitmes lend see oli, kes olid su kursusekaaslased?

Üheksas lend. Kursusekaaslased olid Ain Lutsepp, Paul Poom, Guido Kangur, Roman Baskin, Ülle Kaljuste, Anne Veesaar, tore kursus oli.

Sa töötasid neli aastat Noorsooteatris. Miks sa ära tulid, tihti öeldakse, et lavalt minnakse ära jalad ees või kui lüüakse minema?

Ma ise päris ei läinudki, mind lasti teatrist lahti. Kalju Komissarov juhtis siis teatrit. Eks neil oli õigus ka, objektiivsed põhjused olid. Ja ega ma ei põdenud väga, see teater, mida tegi tol ajal Komissarov, mulle küll midagi ei pakkunud. Need ideaalid, mida sain teatrikoolist, et mis teater tegelikult on... Aga siis sattusin Noorsooteatrisse, see oli üks klatši ja roppuste pesa, teater kui selline organisatsioon, ja repertuaar, mida seal mängiti. Tuli teha lastetükke kolm korda päevas: „Varjab taret metsatukk“, ja mina pidin ütlema: „Metsatukk.“ Kas ma selleks neli aastat õppisin. See kõik tekitas kohutava lõhe iseendas. Ja siis tuli käre kōrvale ning igasugused painajad ja probleemid, ma ei olnud selle teatri jaoks päris valmis. Ma ei ole eluaeg kõigesõja olnud. Ükskõik millise raha eest ma ikka kõike ei tee.

„Ideaalmaastik“, 1980. Režissöör Peeter Simm. Pioneeri juht Liina Aas (Reet Paavel) ja kevadkülvivolinik Mait Kukemeri (Arvo Kukumägi) viiekümnendate aastate kolhoosis.

Mikk Raude foto

Algus oli sul teatris väga uhke. Mängisid Rein Saluri „Poiste sõitudes“, see oli üks teie diplomilavastusi. Noorsooteatris mängisid Mats Traadi ja Merle Karusoo tükis „Puud olid, puud olid hellad velled“. Neist oli omal ajal küllalt palju juttu. Siis tulid Vitja Ljudmila Razumovskaja „Armsas õpetajas“ ja nimi-osa Goethe „Torquato Tassos“.

Mati Undiga oleks võinud edasi teha, aga siis tuli vahele poliitiline teater.

Viimati mängisid 1997 „Ugalas“ Issaak Babeli „Loojangus“ Benjamin Kriki. Peeter Simm tõi sind pärast pikka vaheaega teatrisse tagasi.

Poolteist aastat tagasi mängisin Murray Schisgali „Armastuse narrides“ „Comedy Productionsi“ all. See oli üks haltuuravärk, sain jälle hingelise põõna, nii et vähe ei olnud. Mõtlesin, et teevad ikka teatrit, aga nemad tegid mingit halturtsi, topivad endale pappi taskusse.

„Loojangu“ aega meenutan helgelt, see oli päris hea tükk ja tore aeg. Üldse toleaeagne Viljandi teater kui organism oli terve. Teater on niisugune asi, et kui sa oled palgaline näitleja, siis pead olema kõigesööja, pead olema nagu prostituut ja kõik vastu võtma. Pead seitsmekümneaastase viina, õlle ja sita järgi haisva soomlasega ka keppi tegema, kui sa teatris töötad. Kahjuks on see nii, või muidu on ukseid valla. Mina olen valinud teise tee ja olen sellega rahul.

„Arabella, mereröövli tütar“, 1982. Režissöör Peeter Simm. Endel Pärn (Lahja Aadam), Arvo Kukumägi (Halleluuja), Heino Seljamaa (Köiepunuja), Ants Ander (Puujalg) ja Jaan Kiho (Haak) mereröövlitena.

Läheme nüüd filmi juurde, ennekõike teatakse sind kui filminäitlejat. Teatrileksikonis nimetabki Kalju Haan sind pärast teatrist äraminekut vabakutseliseks filminäitlejaks. Kutselisi ongi meil vist kõikide aegade jooksul olnud ainult kaks – Eve Kivi ja Lembit Ulfsak. Sa debüteerisid Peeter Simmi „Tätoveeringus“, „Karikakramängu“ kolmandas ja parimas novellis. Seda peetakse ühtlasi Simmi debüüdiks, enne oli ta teinud vaid kursuse- ja diplomitöö. Tollased kriitikud Vaike Kalda ja Ingo Normet on nii filmi kui sinu osatäitmist väga kõrgelt hinnanud. Olid siis alles teatrikooli tudeng, missugune oli sinu esimene töö Simmiga, hiljem oled tema filmides veel korduvalt mänginud.

Esimene töö jääb kõige hellemini meelde nagu esimene armastus. Ma võin oma vaimusilmas, oma kujutluses selle päevade kaupa läbi lasta. Kõik see, kuidas siis filmi tehti, see oli aurulaevade ajastu. Mitte need kiirkaatrid, mis praegu Soome lahel sõidavad. Siis oli aega filmi teha ja ei olnud kuskile kiiret, ja oli piisavalt raha. Mind raha muidugi tol ajal ei puudutanud. Aga kuidas filmi üldse tehakse, see oli esimene kokkupuude, ja hoopis uued inimesed, uued näod, hoopis uut moodi elu ja olu. Esimesest päevast hakkas see mulle sobima, ma mäletan nii hästi, kuidas hakkasime Järva-Jaani sõitma. Seal pidi olema mu esimene võttepäev. Sõitsin bussiga Paidesse, sinna tuldi mulle vastu. Terve trupp istus Järva-Jaanis puu all ja nad jõid veini. Mind võeti uhkelt vastu, mäletan, et esimesel võttepäeval

Oti Vasemaa foto

„Hundiseaduse aegu“, 1984. Režissöör Olav Neuland. Arvo Kukumägi (teadjamees Meleleiv) kusagil XIV sajandi lõpu Kesk-Eestis.

löödi taldrik vastu kaamerat puruks. See oli esimene armastus. Kui on kurb meeleolu või masendus, siis ma meenutan alati seda aega. Kino on seda sorti mehhanism, et selle tegemisel ollakse nagu üks perekond. Kui sellel perekonnal on head päevad, siis on kõik hästi. Kui ei ole nälga majas ja kõik on terved, siis on hästi. Olgu see kas või puusepp, kes lööb naela seina, või režissöör või filmidirektor, nad peavad olema nagu üks pere. Mulle meeldib selles seltskonnas õudselt olla, sellepärast ma kino armastangi. Kino ei ole see, et tulen ja teen oma näod ära ning pistan papi taskusse ja kaon minema, kino, filmitegemine on hoopis midagi enamat. Tänapäeval on see küll natuke teistmoodi, aega napib, igat minutit arvestatakse, kõik on nagu noodist nikkumine. Kino tegemiseks peab natuke rohkem aega olema, kui tahetakse teha mingisugust alternatiivsemat, kunstilisemat filmi.

Sul on „Tätoveeringus“ väga hea kontakt ja soe suhe mustlanna Zoja Tsjurilo ja mustlaspoiss Jaan Brezauskiga. Kuivõrd hästi sa mustlasi varem tundsid?

Ega ma nende hingeelu ei tundnud. Kuid mustlased käisid Setumaalt ikka läbi, müüsid ja ostsid üht-teist. Neid kardeti, et võivad varastada, aga midagi ei juhtunud. Mäletan, lapsepõlves sõitis aeg-ajalt mõni mustlasvoor Setumaalt läbi.

„Tätoveeringu“ tegemisel oli juhendajaks Andrei Tarkovski, kas sa temaga kokku puutusid?

Üks kord helisaalis puutusin Tarkovskiga kokku, see oli ainuke kord. Ta tegi siis Eestis „Stalkerit“. Hirm oli kohutavalt suur, et niisugune iidol siin. Olin tema filme näinud, juba kümnendas klassis nägin tema „Peeglit“, Jüri Lina tõi selle filmi kooli, see oli tol ajal nagu põrandaalune teos.

Veelgi võimsam oli sinu läbilöök Simmi järgmises, täispikas filmis „Ideaalmaastik“. 1981. aastal Tallinnas peetud XV üleliidulisel filmifestivalil sai Simm parima režissööri debüüdi auhinna ja sind peeti kevadkülvivolinik Kukemeri osa eest parimaks meesnäitlejaks. Oled vist üleliiduliste festivalide ajaloos noorim, keda nii kõrgelt on hinnatud.

Mäletan seda päeva hästi, kui festivali lõpetamine oli. Ma elasin siis ühiselamus. Keegi otsis mind üles ja ütles, et pean täna õhtul olema Laevastiku Ohvitseride Majas. Mul aga oli parajasti Noorsooteatris tükk „Soomuslaev „Potjomkin““, mängisime Haapsalus, Komissarov ei lasknud mind festivali lõpetamisele. Õhtul sõitsime tagasi, siis Peeter Simmi pool anti mulle auhind üle. Stsenarist Karl Helemäe oli ka seal. Preemia andmine on eneseteadvust tõstev ja turgutav, tollal oli kinos punktisüsteem, mul tõusis automaatselt päevatasu.

Kuidas sa külvivoliniku ossa nii veenvalt sisse elasid, seda aega ei ole sa ju näinud?

Ma teadsin sellest ajast isa kogemuste kaudu. Meie külaühiskond oli natuke teistsugune kui mujal Eestis, hästi tugev ja kokkuhoidev. Meie kandist ei läinud Siberisse kuigi palju inimesi, kui üldse läks, ja mingit KGB-d ei kardetud. Üht vanaisadest taheti mul ära viia, aga ta sai põgenema. Kui tagasi tuli, siis jäeti rahule, tal oli hästi palju lapsi, vahest nende pärast.

Samal 1980. aastal valmivad veel Mark Soosaare „Jõulud Vigalas“ ja Kaljo Kiisa „Metskannikesed“. Mängisid neiski filmides. „Jõulude“ Mihkel Värbu tapetakse, „Metskannikeste“ metsavendade sidemees Tõnu poob end üles. Surmateema on sulle algusest peale väga hingelähedane olnud. Keeleõppe-seriaalis „a ja o“ räägid samuti küllalt palju surmast.

Surm on iga inimese jaoks väga oluline asi. Süüd ja surm ning vahepeale jääb teatud viiv, hetk mingit tilu-lilu-liid, mille sa siia maha jäta või mida sa siia maha ei jäta. Need on kaks kõige olulisemat punkti. Et me siia ilma üldse sünnime, on suur ime. Jumala tahtmise suur ime. Et just mina siia olen sündinud ja olen veel elus, surmapäev on meile teadmata, see on põnev ja see on saladus, ma ei karda seda hetke. Mul on suhteliselt terve maamehe mõtlemine, ma võtan seda loomuliku asjana. Ma olen näinud surma kõrvalt väga varasest noorusest. Olen näinud mootorrattaga surnuks sõitmist ja laipa selle kõrval, aga olen näinud ka sellist surma, kus inimene läheb elust väga õnnelikult minema. Kas saab veel ilusamat surma soovida, kui inimene läheb köögist õue, et tuua pliidi alla kohvi tegemiseks puid, ja istub tamme alla ning jääb äkki magama. See on ju kaunis. Surmas ei ole midagi imelikku ja seda ei maksa karta, kõik, mis me oleme teinud, jääb siia, kaasa me midagi võtta ei saa. Seepärast muutubki igasugune ahnitsemine nagu mõttetuks. Mis inimesele on tähtis, on soojus, toit, raamatud ja et vahel saaks reisida, maailma näha. Ei ole vaja viit autot ja lossi, suures plaanis on see lühike

Mikk Rauda foto

„Suletud ring“, 1983. Režissöör Peeter Urbla. Ain Lutsepp (Udin), Urmas Kibuspuu (Bengt Larsson) ja Arvo Kukumägi (Holmberg) poliitilises kriminaalloos rootslase K. Arne Blomi romaani „Keegi maksab kätte“ põhjal.

viiv, mis me siin maapeal viibime. Kas pärast surma on veel midagi, selle üle ma pead ei vaeva. Kui on, siis on, kui ei ole, pole häda midagi. Tähtis on, et siin maises elus saaksime normaalselt omavahel läbi, ilma tüli, kisa ja kärata, ning aitaksime ligimest. Mul on niisugused väärtushinnangud paigas, elu põhiväärtustest tuleb kinni pidada, siis hing ei valuta. Muidugi tekib igasugust jama, kord oled kellelegi raamatu võlgu, siis raha, kord on keegi sinule võlgu. Aga see kõik on nii loomulik.

Entsüklopeedias on sinu filmirollid lakooniliselt kokku võetud sõnadega „Kukumäe psühholoogiliselt veenvalt kehastatud, mõneti neurootiline noor tegelane satub tihti vastuollu ühiskonnas käibivate normidega“. Kas see nüüd just päris täpne on, oled mänginud siiski küllalt erinevaid tegelasi: politseiinspektor Holmberg Peeter Urbla poliitilises kriminullis „Suletud ring“, teadja-mees Meleleiv Olav Neulandi filmis „Hundiseaduse aegu“, Kingissepa usaldus-mees ja väljaandja Aksel Linkhorst Kaljo Kiisa filmis „Saja aasta pärast mais“ ja suure lastekarja isa Jüri Sillarti küüditamisefilmis „Äratud“. Oled sa režissööri käe all hästi voolitav erinevatesse osadesse?

Ma arvan küll, olen suhteliselt paindlik inimene, ma ei ole ka väga pika taibuga, stsenaariumi esimesel lugemisel saan ma tavaliselt aru, millega on tegemist. Kui konkreetselt vastata, siis mul ei ole ühegi režissööriga tüliks läinud, ma olen ker-

gesti voolitav küll, kuid eks ma olen neile ka üht-teist välja pakkunud. Rolli teeb ikkagi näitleja, mitte režissöör, seda meelt olen samuti. Kuigi režissöör on suureks toeks ja abiks, jätab oma liha ja vere tselluloidile ikkagi näitleja.

Sinu viimane väga suur töö oli koos Sulev Keedusega 12-osalise keeleõpetusliku seriaali „a ja o“ tegemine. Mil määral on selles seriaalis improvisatsiooni või oli tekst väga täpselt varem paika pandud?

See on absoluutne improvisatsioon. Kui kaamera hakkas käima, siis algas suur improvisatsioon. Lõviosas, 99 protsenti, ei teadnud mitte keegi, mis hakkab juhtuma. Ma pidin olema selles seriaalis nii stsenarist kui toimetaja. Meil on kohutavalt palju materjali, see, mis nendesse kaheteistkümnesse poole tunnisesse juppi läks, on kõõmes. Seriaalis olevad naised olid suures osas minu välja valitud. Meil oli nii hea kamp koos, et see lihtsalt ärgitas tööle. See oli omaladne kogemus, ma pidin olema reporter ja sajas rollis, olema Arvo Kukumägi ja olema näitleja. Ma segasin kõik teadlikult pudruks kokku, et tulgu või hullem, väga konkreetse noodistiku järgi tehtud lugu on igav vaadata.

Proovisin sinu filmiosi kokku lugeda, sain eesti filmides üle kahekümne viie. Oled ilmselt filmis kõige rohkem kasutatud näitleja, Tõnu Kark ja Sulev Luik jäävad arvatavasti sulle alla. Kas sa ise oled pidanud täpset arvestust?

Neid osi on ikka rohkem. Ma ei pea ise arvestust, ma olen teinud tööd taanlastega, soomlastega, rootslastega, sakslastega. Mul ei ole filmograafiat, ma ei dokumenteeri üleüldse oma tegemisi. Ma ei pea seda tähtsaks, see, mis on olnud, on olnud. Ma unustan selle ära, ma elan tänases päevas. Loomulikult, kes elab minevikuta, sel pole tulevikku, ka nii võib ütelda, aga minu jaoks pole see oluline, kui palju ma olen teinud ja mida olen teinud. Kui see on inimest puudutanud, kui see talle on hinge läinud, kui tal on sellest tekkinud mingisugune tunne, kui see on teda hetkekski paremaks muutnud, talle mõtteid andnud, siis on see ülim palk selle töö eest. Minu isik on seejuures kõrvaline nähtus, ma ei pea end nii tähtsaks, et ma peaksin üles kirjutama oma tööd – et ma olen nii kõva mees. Kui hakkaksin üles lugema igasuguseid jublakaid, mis ma olen üliõpilastele tasuta teinud... Kuid ma ei tee mingit hinnaalandust, ma võtan seda nagu iga muud tööd, üksipuha kellega ma töötaksin.

Vahepeal tegelesid kuuldavasti mingi äri, mis äri see oli?

Sellest ma ei räägi. Eks tänapäeva röövkapitalistlik elu olegi üks suur äri. Loomulikult ma tegelen siiani millegagi, mul on oma firma. See ei kuulu aga avalikkusele. Ma ei tegele narkootikumidega kaubitsemise ega litside müübiga, tegelen oma asjadega, mis vajalikud.

Sinu viimaste aastate üks mõjuvamaid ja võimsamaid osatäitmisi on linna-pea Ervin Õunapuu telelavastuses „Linnapea ehk Hirmu põhivormid“. Küll pisut skisofreeniline kuju, kuid eluline. Kas sind poliitikasse ei ole tahetud tõmmata, oled järsu ja ausa ütlemisega inimene?

On küll tahetud poliitikasse tõmmata, aga ma ei ütle konkreetsetelt parteid ja inimesi, kes seda tahtsid. Need olid päris pikad ja põhjalikud rääkimised, aga jällegi on mind jumal aidanud, et ma ei läinud liimile; kuid see erakond oli mulle tol ajal sümpaatne. Praegu on ta samasugune nagu üksipuha missugune teine erakond.

„Tule tagasi, Lumumba“, 1992. Režissöör Aare Tilk. Arvo Kukumägi (režissöör), Ants Ander (mineerijast sõjakangelane Valge-Vana) ja Semjon Levin (režissööri assistent) kuuekümnendal aastal.

Kuigi ahvatlus oli suur. Ma võiksin isegi litsi lüüa, kui mõni erakond kutsuks, et tule ja kogu hääli ning tööta meie heaks. Kuid need hüvitised läheksid väga suureks, mida nõuaksin – viietoaline korter kesklinnas, mõni miljon pappi ja kolm ilusat sekretäri. Seda kõike poleks nad võimelised täitma.

Praegu Võru- ja Setumaal elu keeb, tehakse kirjandust, teatrit, muusikat ja kujutavat kunsti. Sina ei löö aktiivselt kaasa, miks sa ei taha oma maakonna elus osaleda?

Vaata, suur osa, mis tehakse, on minu jaoks pseudokultuur. Võib-olla see peabki tänapäeval nii olema – kõik müügiks. Mul hakkavad külmavärinad üle ihu käima, kui ma näen mingisugust raha pärast tehtavat isetegevust. See pole kunst ega kultuur. Loomulikult on ka palju ehedat. Ma ei ole organisaaatori tüüpi mees, kuigi Värska vallas oli juttu, et teha setu rahvuseeposest „Peko“ suur suvelavastus, seda mõtet pole ma maha matnud. Võrumaal tehakse rohkem kunsti, käin seal küllalt tihti. Mäletan lapsepõlvest, kuidas setu naised laulsid setu laule, see oli ehe, see oli tõeline kunst. Nüüd kutsutakse setu naised Tallinna mingisugusesse teatritükki ja pannakse nõõri pidi kõndima. Või pannakse lennukisse ja viiakse New Yorki, põhimõtteliselt näidatakse hõbeehteid ja kuldrahasid, mis neil kaelas. Tõelisest

kunstist on üks suur ümmargune null alles jäänud. Kultuur ostetakse ära, ta on ainulaadne, seda kõlbab mujal maailmas näidata. Kavalpead, nn kultuuritegelased, *manager*'id, teatrijuhid, kasutavad seda ära ja teevad sellest peenraha. Mul on omad kohad, kus ma veel midagi ehedat näen, ja seda ma ei näita ühelegi kultuuri-tegelasele.

Räägid sa ka oma pereelust?

Mul on neli last, kõige noorem on kaheksa-aastane ja kõige vanem kahekümne viiene. Noorim teeb juba teatrit ja käib balletikoolis. Ma olen vallaline, ilma kindla töö, sissetuleku ja elukohata, nagu Vene ajal öeldi. Ma elan igal pool, kus mul parajasti hea on, mul on palju kohti Eestimaal, kus ma võin elada.

Mõni aeg tagasi tegi täiskarsklane ja Eesti Karskusühingu esimees Olev Remu dokumentaalfilmi „Uuesti elus“, milles sa oled üks tegelane. Milline on sinu suhe praegu káarakaga?

Momendil on káarakaga nullsuhe. Aga Remsust rääkides, see ei olegi film, lihtsalt üks oksenduse hunnik, vaadates ükspuha mis mätta otsast. Algselt ütles ta, et see jääb AA ringi, ta on kõva AA propageerija. Ta müüs selle aga mingisuguse sitase raha eest Eesti Televisioonile maha, see jäägu tema hingele, ma ei suuda ta peale isegi vihane olla. Kuigi mu setu veri ütleb, et peaks natuke verd laskma, aga ma ei viitsi istuma minna. Mul on häid sõpru, kes ühe löögiga purustavad ninaluu, ja see ei tule kuskilt välja. Kui ühel päeval Remsul põlv tagurpidi lüüakse, siis on see organiseeritud, aga võta kinni, kes seda tegi.

Millega sa praegu tegeled?

Hetkel on mul mitu asja käsil. Kõige olulisem, mida ma teen ka hingega, on lastele jõulutüki „Táhesára“ tegemine. „Tallinki“ hotelli ruumides koos Heino Seljamaaga. See on karge, kurblik lastelugu, ei ole mingit tingeltangelit, nagu tavaliselt on jõulude ajal. See puudutab teisi väärtusi, mida ma eluski õigeks pean: ligimesearmastus, üksteise aitamine, headus, ja surma teema ei puudu.

On igasuguseid plaane, aga ma ei ole mingi rahamanguja ja ega mulle ei anta. Ma olen nii kársitu, et mul jookseb vedru maha, enne kui ma Kultuurkapitalist náiteks raha kátte saaks.

Elu ei ole minu jaoks ainult teater ja kino. Elu tuleb võtta tervikuna, nii nagu ta on, oma tõusude ja mõõnadega, ning sellest ei tule ahastusse sattuda.

Kásil on veel üks vasakpoolne asi. Revolutsiooni on vaja, et natuke alatute paksmagude heaolu váristada. Praegu on kõik vága parempoolseks láinud, nagu see oleks ainuõige. Samas on meil palju vasakpoolseid inimesi, kelle poole minagi kaldun. Loomulikult meeldib mulle Armani úlikond ja head kingad ning maitsev toit. Aga ma olen hinges pigem „Elcoteqi“ naistega, kes panevad kokku mobiiltelefone ja saavad 3000 krooni palka, kui nende válismaiste kórilóikajatega, kes julgevad seda kolme tuhandet pakkuda selle töö eest. Ma paneks neile sadamas jalaga persse ja mingi otsigu uus turg. Muidugi on need naised õnnelikud, et nendel niigi palju tööd on.

Revolutsiooni on vaja.

Küsitlenud SULEV TEINEMAA

Tomu Taliree foto

„Lurjus“, 1999. Režissöör Valentin Kuik. Vello Janson (Sobolev) ja Arvo Kukumägi (Eiche) armastusloos Vladimir Nabokovi jutustuse järgi.

ARVO KUKUMÄGI on sündinud 9. augustil 1958. aastal Satserinnas, Petserimaal. Ta on lõpetanud 1980 Tallinna Riikliku Konservatooriumi lavakunstkateedri näitlejana. Töötanud 1980 – 1984 Noorsooteatris, hiljem olnud vabakutseline filminäitleja. **Filmirollid:** 1977 „Tätoveering“ (Margus), rež Peeter Simm; 1979 „Õpetaja“, rež Mark Soosaar; 1980 „Jõulud Vigalas“ (Mihkel Värbu), rež Mark Soosaar; 1980 „Metskannikesed“ (Tõnu), rež Kaljo Kiisk; 1980 „Ideaalmaastik“ (volinik Kukemeri), rež Peeter Simm; 1982 „Arabella, mereröövli tütar“ (Halleluuja), rež Peeter Simm; 1983 „Suletud ring“ (Holmberg), rež Peeter Urbla; 1984 „Hundiseaduse aegu“ (Meleleiv), rež Olav Neuland; 1985 „Puud olid...“ (Vihma-Peeter), rež Peeter Simm; 1986 „Keskea rõõmud“ (episoodis), rež Lembit Ulfsak; 1986 „Saja aasta pärast mais“ (Linkhorst), rež Kaljo Kiisk; 1987 „Vaatleja“ (Iho assistent), rež Arvo Iho; 1989 „Äratus“ (Kaarel Peterson), rež Jüri Sillart; 1990 „Ainus pühapäev“ (episoodis), rež Sulev Keedus; 1990 „Igäihele oma“ (episoodis), rež Hardi Volmer; 1991 „Rahu tänav“ (Uugu), rež Roman Baskin; 1991 „Rist“ (osas), rež Lauri Aaspõllu; 1992 „Tule tagasi, Lumumba“ (režissöör), rež Aare Tilk; 1992 „Võlausaldajad“ (Adolf), rež Jaan Kolberg; 1994 „Tulivesi“ (Türgi-Joss), rež Hardi Volmer; 1997 „Linnapea ehk Hirnu põhivormid“ (linnapea Martin Berg; telelavastus), rež Ervin Õunapuu; 1998 „Tappev Tartu“ (president ja tema klooni), rež Ilmar Raag; 1998 „Libarebased ja kooljad“ (peremees), rež

„Sigade revolutsioon“, 2004. Režissöörid Jaak Kilmi ja René Reinumägi. Arvo Kukumägi (EÕMi komissar) 1986. aasta õpilasmaleva loos.

Rainer Sarnet; 1999 „Tähesõit“ kassettfilmis „Kass kukub käppadele“ (peateener), rež **Jaak Kilmi**; 1999 „Lurjus“ (Eiche), rež **Valentin Kuik**; 2001 „Karu süda“ (Venjamin), rež **Arvo Iho**; 2002 „Uuesti elus“ (dokfilm), rež **Olev Remsu**; 2003 12-osaline keeleõpetuslik seriaal „a ja o“, rež **Sulev Keedus**; 2004 „Sigade revolutsioon“ (ÕEMI komissar), rež **Jaak Kilmi** ja **René Reinumägi**.

Teatrirollid: 1978 **Rein Saluri**, „Poiste sõidud“ (Poiss, kes sõidab koju), lav **Mikk Mikiver**, diplomilavastus Draamateatris; 1979 **Mats Traat** ja **Merle Karusoo**, „Puud olid, puud olid hellad velled“ (Hind), lav **Merle Karusoo**, diplomilavastus Noorsooteatris; 1981 **Tennessee Williams**, „Räägi minuga...“ (Tom), lav **Eero Spriiit**, Noorsooteatris; 1981 **Ljudmila Razumovskaja**, „Armas õpetaja“ (Vitja), lav **Kalju Komissarov**, Noorsooteatris; 1982 **Johann Wolfgang von Goethe**, „Torquato Tasso“, lav **Mati Unt**, Noorsooteatris; 1983 „Kapsapea ehk Kalevi kojutulek“ (Kusti), lav **Mati Unt**, Noorsooteatris; 1997 **Issaak Babel**, „Loojang“ (Benjamin Krik), lav **Peeter Simm**, „Ugalas“; 2004 **Murray Schisgal**, „Armastuse narrid“ (Harry Berlin), lav **Egon Nuter**, „Comedy Productions“.

Sulev Keeduse foto

Arvo Kukumägi ja Konstantin Stanislavski Narva Teatris 2003. aastal keeleõpetusliku seriaali „a ja o“ tegemise ajal.